

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN603 Szemantika, szemiotika ea.

Tantárgy neve: Szemantika, szemiotika	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN603 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Pethő József főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k): Pethő József főiskolai tanár	
Tantárgyi egység: Szemantika, szemiotika ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN603 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 1T (A szak kerestféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 előadás, 2 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A hallgatók megismertetése a jelelmélet és különösen a nyelvi jelentés értelmezésének és leírásának legfontosabb jelenkori irányzataival, a szemiotika és a szemantikai iskolák főbb vizsgálati területeivel, fogalmaival.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>Tudás:</i> Ismeri a szemiotika és a szemantika általános és specifikus jellemzőit, legfontosabb fejlődési irányait, kapcsolódását a rokon szakterületekhez. Részletekbe menően ismeri a szemiotika és a szemantika összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát. <i>képesség:</i> A szemiotika és a szemantika elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza. Képes a szemiotika és a szemantika egyes résztemáiról önálló, szaktudományos formájú összefoglalókat, elemzéseket készíteni. <i>attitűd:</i> Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll. Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa. <i>autonómia és felelősség:</i> Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végiggondolását és adott források alapján történő kidolgozását. Különböző bonyolultságú és különböző mértékben kiszámítható kontextusokban a módszerek és technikák széles körét alkalmazza önállóan a gyakorlatban.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szemiotika és a szemantika tárgya és helye a tudományok rendszerében 2. A szemiotika és a szemantika tudománytörténetének vázlata 3. A jel fogalma. A jelek osztályozása 4. A szemiotikai textológia 	

5. A jelentés általános kérdései a kognitív szemantika megközelítésében
6. Egyszerű és összetett jelentésszerkezetek
7. A jelentéskiterjesztés
8. Művészetsemiotika
9. A folklór szemiotikája
10. Társadalomszemiotika
11. A nemzetközi kommunikáció szemiotikája
12. Szemantikai irányzatok és kutatások napjainkban
13. Zárthelyi dolgozat
14. A zárthelyi dolgozat kiosztása, megbeszélése, vizsga előtti konzultáció

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgálhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma. Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Jakobson, Roman 1972. A nyelv és az egyéb kommunikációs rendszerek viszonya. In: Uő.: Hang – Jel – Vers. Budapest: Gondolat. 93–132.

Tolcsvai Nagy Gábor 2011. Kognitív szemantika. Nyitra: Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara.

Voigt Vilmos 2009. Bevezetés a szemiotikába. Budapest: Loisir.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Horányi Özséb – Szépe György (szerk.) 1975. A jel tudománya. Budapest: Gondolat.

Kiefer Ferenc [1999] Jelentéelmélet. Budapest: Corvina.

Posner, Roland – Robering, Klaus – Sebeok, Thomas A. 1997. Semiotik / Semiotics. 1.

Teilband. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft / Handbooks of Linguistics and Communication Science (HSK) 13/1. Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Maienborn, Claudia – Heusinger, Klaus von – Portner, Paul (ed.) 2011. Semantics. Volume 1. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft / Handbooks of Linguistics and Communication Science (HSK) 33/1. Berlin, New York: De Gruyter Mouton.

Tolcsvai Nagy Gábor 2013. Bevezetés a kognitív nyelvészetbe. Budapest: Osiris Kiadó.

